

3

Prof.Dr. İncayet Aydın
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı

4

Etik Nedir?

etik İng. (Yun. ethics)

1. Ahlak felsefesi.
2. Felsefenin ödev, yükümlülük, sorumluluk ve erdem gibi kavramları analiz eden, doğruluk veya yanlışlık ile iyi veya kötüyle ilgili ahlaki yargıları ele alan, ahlaki eylemin doğasını soruşturan ve iyi bir yaşamın nasıl olması gerektiğini açıklamaya çalışan dalı.

etik Fr. éthique

1. Töre bilimi.
2. Çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü.
3. Etik bilimi.
4. sf. Ahlakî, ahlakla ilgili.

Day and Night, Maurits Cornelis Escher (1898-1972)

Etik Nedir ?

İnsan tutum ve davranışlarının **iyi-kötü** ya da **doğru-yanlış** yönden değerlendirilmesidir.

Akademik Etik Nedir ?

Daha çok, öğrenci ve akademisyenlerin ortak kurumsal yaşamda nasıl davranmaları gerektiği ile ilgilenmektedir (Davis, 1992).

Hukuk ve Etik Kurallarının Farklılıkları

- Hukuk kuralları yazılıdır.
- Hukuk kuralları devlet tarafından oluşturulur.
- Hukuk kuralları devlet tarafından uygulanır.
- Hukuk kurallarının yaptırımı maddidir.
- Hukuk kuralları olumsuz durumları, yani suçu tanımlar.

7

Hukuk ve Etik Kurallarının Benzerlikleri

Hukuk ve Etik (ve de Din) aynı değerlere, ilkelere dayanır.

- Adalet (adil olma hakça davranma)
- Eşitlik-Tarafsızlık (eşit davranma, nesnellik, ehliyeti-liyakatı esas alma)
- Doğruluk-Dürüstlük (içi dışı bir olma, "hilesiz" olma)
- Sorumluluk (bencillik ve kişisel çıkarlardan uzak olma, sorumlu davranma)

8

Hukuk ve Etik İlişkisi

1. Araştırma ve Yayın Etiği

Bilim, belli bir konuyu bilme isteğinden yola çıkan, belli bir amaca yönelik bir bilgi edinme ve yöntemli araştırma sürecidir.

Bilimde etik iki biçimde dile getirilmektedir.

- Araştırma konusu ya da bulgularının etik olması,
- Araştırmanın yöntemi ve sürecinde dürüstlük sağlanması

Etik Bilimin teminatıdır.

Bilimsel Yanıltma Türleri

**Disiplinsiz
Araştırma**

**Bilimsel Yalancılık
ve Saptırma**

Dürüst Hata:
DeneySEL hatalar
YöntemSEL hatalar
İnsan Hataları

Uydurma Yoktan varetme

Saptırma Verilerin ve sonuçların
değiştirilmesi, atılması

Aşırma Kendine maletme

Yayın Etiği İhlalleri

- Tekrarlı yayın (Duplikasyon):**
- Bölünmüş yayın- Dilimleme- (Salami science - Least Publishable Units):**
- Kurum desteğini belirtmeme:**
- Yazarlık haklarını değiştirmek:**
- Kaynakların- verilerin yanlış seçimi (Cooking, trimming):**

Aşırma (İntihal)

- İntihal, başka bir yazarın eserini çalarak, kendisinin gibi göstermek demektir.
- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. Maddesi 3. bendinde "bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır" hükmü yer almaktadır.
- Özensiz alıntı olarak da adlandırılan ve "başkasına ait eserin kasten sahiplenmesini" amaçlamasa da kendisinden alıntı yapılan eser ya da eser parçasına yeterli ve dürüst biçimde atıf yapılmaması, "intihal" olarak isimlendirilmese de bir etik ihlaldir.
- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 71. Maddesi 5. bendinde "bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış ya da aldatıcı nitelikte kaynak gösteren kişinin altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı" ifade edilmiştir.

2. Eğitim ve Öğretimde Etik

Öğretim üyelerinin etik dışı sayılan davranışlarından bazıları şunlardır :

- Öğrencilere cinsiyet, din, ırk, ulus, yaş, cinsel tercih, fiziksel ya da zihinsel engellerine dayalı olarak taraflı davranmak.
- Öğrencilerin notlarını, diğer öğrencilere öğrencilerin kimliğini belli olacak şekilde açıklamak.
- Öğrencilerin notları ya da transkriptleri konusunda yetkili olmayan üniversite yöneticilerine ya da öğretim üyelerine açıklama yapmak.
- Öğrencileri tutarsız biçimde değerlendirmek,
- Öğrencileri kişisel işlerinde kullanmak
- Öğrencilerin çalışmalarını adlarına yer vermeden ve onaylarını almadan kullanmak ve yayımlamak
- Danışmanlık saatlerini aksatmak
- Not karşılığı öğrencilerle duygusal, cinsel yakınlık kurmak.
- Not karşılığı para veya hediye kabul etmek.
- Güncelliğini yitirmiş ders notları kullanma
- Objektif olmayan sınav ve değerlendirmeler yapmak.
- Dersleri geçerli bir neden olmaksızın ertelemek, iptal etmek.
- Ders içeriklerini ve ders materyallerini güncellemek.